

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22 ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 17 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206), zwanej dalej „ustawą zmieniającą”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, podstawę programową kształcenia w zawodach, uwzględniając w szczególności ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia oraz możliwość uzyskania dodatkowych kwalifikacji w ramach obszaru kształcenia.

W stanie prawnym obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej, określonym w art. 3 pkt 13a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, podstawa programowa była zdefiniowana jako obowiązkowe, na danym etapie kształcenia, zestawy celów i treści nauczania, w tym umiejętności, a także zadania wychowawcze szkoły, uwzględniane w programach nauczania oraz umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

Wykonując upoważnienie ustawowe, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określał dotychczas w drodze odrębnych rozporządzeń podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. W jednym rozporządzeniu określano zazwyczaj około dziesięciu podstaw programowych kształcenia w poszczególnych zawodach. Każda podstawa programowa kształcenia w danym zawodzie stanowiła strukturę zamkniętą i obejmowała: opis zawodu, bloki programowe z określonymi celami oraz treściami kształcenia (działami programowymi), podział godzin na bloki programowe oraz zalecane warunki realizacji treści kształcenia w zawodzie.

Zgodnie z nową definicją ustawową przez podstawę programową kształcenia w zawodach należy rozumieć obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, uwzględniane w programach nauczania i umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych oraz warunki realizacji kształcenia w zawodach, w tym zalecane wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt oraz minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego.

Przepis upoważniający do wydania niniejszego rozporządzenia został tak skonstruowany, że pozwala na określenie w jednym akcie prawnym podstawy programowej kształcenia w zawodach wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, określonej w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą. Natomiast w przypadku zawodów

szkolnictwa artystycznego wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (zawody, w których nie wyodrębnia się kwalifikacji) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, na podstawie art. 32a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w drodze odrębnego rozporządzenia podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych.

Celem rozporządzenia jest poprawa powiązania oferty w zakresie kształcenia zawodowego i ustawicznego z potrzebami rynku pracy, w szczególności poprzez określenie efektów kształcenia w ujęciu kwalifikacyjnym, bowiem w większości zawodów zostały wyodrębnione dwie lub trzy kwalifikacje specyficzne dla poszczególnych zawodów. Przy czym jedna kwalifikacja może być składnikiem kształcenia w zakresie kilku zawodów. Oznacza to, że w przypadku zawodów nauczanych w technikum pierwszą kwalifikacją jest na ogół kwalifikacja ustalona dla zawodu nauczanego w zasadniczej szkole zawodowej, a stanowiąca merytoryczną i programową podbudowę do nabywania kolejnych kwalifikacji w zawodzie w ramach tego samego obszaru kształcenia.

Określenie efektów kształcenia dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie nie tylko umożliwi lepsze dostosowanie (pod względem wiedzy i umiejętności) kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, ale także przyczyni się do łatwiejszego przechodzenia od edukacji do zatrudnienia i docelowo również od kształcenia formalnego do kształcenia pozaformalnego i nieformalnego. Podstawa programowa kształcenia w zawodach w proponowanym kształcie ma więc istotne znaczenie dla rozwoju ustawicznej edukacji zawodowej osób dorosłych, zainteresowanych uzyskaniem dodatkowych kwalifikacji w celu szybkiego przekwalifikowania się, co korzystnie wpłynie na polepszenie ich sytuacji na rynku pracy.

Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach będzie sprzyjać rozwojowi edukacji ustawicznej, również dzięki temu, że efekty kształcenia określone dla poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie będą uwzględniane w procesie nauczania realizowanym na kwalifikacyjnych kursach zawodowych oraz kursach umiejętności zawodowych, o których mowa w przepisach w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Z kolei określenie możliwości uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji w zawodach w ramach obszaru kształcenia pozwoli na planowanie indywidualnej ścieżki rozwoju zawodowego.

Treści nauczania w podstawie programowej kształcenia w zawodach zostały określone tak jak w podstawie programowej kształcenia ogólnego, tj. - w języku efektów kształcenia. Tym samym także w kształceniu zawodowym nastąpi przeorientowanie kształcenia z oceny procesu na jego efekty.

Sformułowanie podstawy programowej kształcenia w zawodach w języku efektów kształcenia stanowi wypełnienie zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1). Podstawa programowa kształcenia w zawodach wpisuje się również w realizację założeń Strategii Lizbońskiej w obszarze edukacji, takich jak: poprawa efektywności i

jakości kształcenia, poprawa dostępności edukacji dla wszystkich, zbliżenie kształcenia do życia, podniesienie poziomu umiejętności kluczowych, co będzie realizowane poprzez korelowanie i integrowanie kształcenia zawodowego i ogólnego, położenie nacisku na kształcenie w kierunkach technicznych, ścisłych i przyrodniczych.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach w proponowanym kształcie ułatwi nauczycielom precyzowanie wymagań w stosunku do uczniów i pozwoli na skuteczniejsze przygotowanie uczniów do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, bowiem poszczególne kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie będą potwierdzane w systemie egzaminów zewnętrznych w czasie trwania nauki zawodu w szkole. Ma ona także umożliwić adekwatne ustalanie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach będzie stanowić bazę do opracowania przez nauczycieli szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz przez podmioty prowadzące kwalifikacyjne kursy zawodowe programów nauczania, niezbędnych odpowiednio do kształcenia: w szkołach publicznych oraz w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4 lit. a i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych prowadzonych przez podmioty, o których mowa w art. 68a ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Kwalifikacyjny kurs zawodowy umożliwi jego słuchaczom nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie kwalifikacji wybranej spośród kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach. Osoba, podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym posiadająca odpowiednie świadectwa, dyplomy lub zaświadczenia, będzie, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, zwalniana z zajęć dotyczących treści kształcenia lub efektów kształcenia potwierdzonych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwi takie zwolnienie.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach została opracowana przez zespoły autorów, ekspertów z danych obszarów kształcenia, wywodzących się ze środowiska nauczycieli i osób związanych z systemem egzaminów zewnętrznych, pracodawców i uczelni w wyniku projektu „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet III „Wysoka jakość systemu edukacji”. Był on także recenzowany przez rzeczoznawców z listy MEN-u, przedstawicieli pracodawców oraz uczelni.

Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach zacznie obowiązywać we wszystkich klasach pierwszych i pierwszych semestrach szkół prowadzących kształcenie zawodowe od dnia 1 września 2012 r.

Kształcenie zawodowe, zgodnie z ustawą zmieniającą, jest prowadzone w szkołach ponadgimnazjalnych: zasadniczej szkole zawodowej, technikum oraz szkole policealnej.

Kształcenie zawodowe jest także realizowane na kwalifikacyjnych kursach zawodowych prowadzonych przez podmioty, o których mowa w art. 68a ust. 2

ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz na kursach umiejętności zawodowych, o których mowa w przepisach w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Dla celów kształcenia, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, wskazano obszary kształcenia, do których są przypisane poszczególne zawody. Obszary kształcenia obejmują zawody pogrupowane pod względem wspólnych lub zbliżonych kwalifikacji wymaganych do realizacji zadań zawodowych. Uwzględniono Polską Klasyfikację Działalności i wyodrębniono osiem obszarów kształcenia:

- administracyjno-usługowy (A),
- budowlany (B),
- elektryczno-elektroniczny (E),
- mechaniczny i górnictwo-hutniczy (M),
- rolniczo-leśny z ochroną środowiska (R),
- turystyczno-gastronomiczny (T),
- medyczno-społeczny (Z),
- artystyczny (S).

W obrębie każdego obszaru zawodowego zawody uporządkowano według typu szkoły: zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, szkoła policealna.

Określone w rozporządzeniu treści nauczania, opisane w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach obejmują:

- efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, w tym kompetencje personalne i społeczne,
- efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów,
- efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach.

Zestaw oczekiwanych efektów kształcenia właściwych dla danej kwalifikacji został podzielony na części, z których każda może być realizowana na kursach umiejętności zawodowych, o których mowa w przepisach w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Podstawa programowa, stanowiąca załącznik do rozporządzenia, składa się z trzech części:

- 1) część I określa ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego oraz obejmuje tabelę zawierającą wykaz kwalifikacji wraz z ich powiązaniem z zawodami i efektami kształcenia;
- 2) część II określa: efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach;
- 3) część III określa opis kształcenia w poszczególnych zawodach, zawierający: nazwy i symbole zawodów, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, cele kształcenia w zawodach, nazwy kwalifikacji

wyodrębnionych w zawodach, warunki realizacji kształcenia w zawodach, minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego oraz możliwości uzyskania dodatkowych kwalifikacji w zawodach w ramach obszaru kształcenia określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Poszczególne elementy składowe podstawy programowej kształcenia w zawodach zostały oznaczone kodami ułatwiającymi ich identyfikację.

Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oznaczono kodem składającym się z trzech wielkich liter:

- BHP - bezpieczeństwo i higiena pracy,
- PDG - podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej,
- JOZ - język obcy ukierunkowany zawodowo,
- KPS - kompetencje personalne i społeczne,
- OMZ - organizacja pracy małych zespołów (wyłącznie dla zawodów nauczanych na poziomie technika).

Efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, oznaczono kodem składającym się z:

- a) trzyliterowego skrótu PKZ,
- b) ujętych w nawiasie:
 - wielkiej litery alfabetu, wskazującej na przyporządkowanie do obszaru kształcenia,
 - małej litery alfabetu, o charakterze porządkowym, odróżniającym poszczególne PKZ w ramach obszaru kształcenia.

Efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach oznaczono wielką literą alfabetu, wskazującą na przyporządkowanie do obszaru kształcenia oraz kolejną liczbą o charakterze porządkowym.

Wyodrębnienie w podstawie programowej efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, pozwala uniknąć powtarzania tych samych treści w procesie kształcenia, co ma istotne znaczenie w przypadku zawodowego przekwalifikowywania się lub uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji w zawodach w ramach obszaru kształcenia.

Kwalifikacje oraz ich powiązania z zawodami i efektami kształcenia wspólnymi dla wszystkich zawodów i efektami kształcenia, stanowiącymi podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów uporządkowane narastająco według oznaczeń kwalifikacji w obrębie danego obszaru kształcenia zostały wskazane w tabeli zamykającej część I podstawy programowej kształcenia w zawodach.

W rozporządzeniu zostały także określone warunki realizacji kształcenia w zawodach, obejmujące zalecane wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt oraz minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego. Określona w części III podstawy programowej kształcenia w zawodach minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego ma bezpośrednie zastosowanie w przypadku prowadzenia nauczania

na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Natomiast w szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych danego typu, zachowując, z wyjątkiem szkoły policealnej dla dorosłych, minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli odpowiednio dla efektów kształcenia: wspólnych dla wszystkich zawodów i wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie.

Ministerstwo Edukacji Narodowej realizuje działania mające na celu upowszechnienie proponowanych zmian wśród dyrektorów szkół, nauczycieli, organów prowadzących szkoły oraz pracodawców. Odkonano się kilkanaście konferencji, podczas których przedstawiano projekt rozporządzenia. W ramach realizowanych projektów systemowych, w szczególności: „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego” oraz „Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru”, są prowadzone szkolenia dyrektorów szkół i nauczycieli. Projekt niniejszego rozporządzenia został zamieszczony na stronach internetowych Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), w związku z czym nie podlega notyfikacji.

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Rozporządzenie będzie oddziaływać na jednostki systemu oświaty: szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, placówki i ośrodki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych, w tym w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Rozporządzenie będzie oddziaływać także na podmioty formalnie niewchodzące w skład systemu oświaty, lecz realizujące istotne zadania oświatowe: pracodawców przyjmujących uczniów na praktyczną naukę zawodu (w zakresie zawodów wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego) oraz jednostki wskazane w art. 68a ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, uprawnione do prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych (instytucje rynku pracy, podmioty prowadzące działalność oświatową na zasadach działalności gospodarczej). Regulacja oddziaływać będzie także na organy prowadzące szkoły i placówki, zatwierdzające arkusze organizacji pracy

oraz wyrażające zgodę na uruchomienie kształcenia w danych zawodach w szkołach oraz w zakresie kwalifikacji na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Ponadto, podstawa programowa kształcenia w zawodach będzie oddziaływać na autorów programów nauczania i podręczników do kształcenia w poszczególnych zawodach, a także na podmioty prowadzące kwalifikacyjne kursy zawodowe, których słuchacze będą kształcić się w zakresie wybranych kwalifikacji zawodowych na podstawie programów nauczania przygotowanych dla tych kwalifikacji. Autorzy wymienionych dokumentów programowych są zobowiązani uwzględniać w nich cały zakres treści nauczania dotyczący odpowiedniego zawodu lub wybranej kwalifikacji. Podstawa programowa kształcenia w zawodach będzie również stanowić bazę do ustalenia kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych, gdyż w wyniku zamian wprowadzonych ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206), odstąpiono od opracowywania odrębnych standardów wymagań egzaminacyjnych dla każdego z zawodów wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach będzie więc mieć również wpływ na działalność Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych odpowiedzialnych za organizację i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, w tym opracowanie testów i zadań egzaminacyjnych do etapu praktycznego tego egzaminu i do informatorów o egzaminie dla poszczególnych zawodów.

Określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach warunki realizacji kształcenia w poszczególnych zawodach ułatwią dyrektorom szkół zapewnienie odpowiedniego wyposażenia pracowni, laboratoriów i warsztatów szkolnych w maszyny, urządzenia, sprzęt, narzędzia i oprogramowanie. Opis zadań zawodowych, do których wykonania powinni być przygotowani absolwenci szkół prowadzących kształcenie zawodowe w poszczególnych zawodach, zawarty w części III podstawy programowej kształcenia w zawodach, są dla pracodawców istotną informacją o sylwetkach zawodowych kandydatów do pracy.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji następującym partnerom społecznym:

- 1) Business Centre Club – Związkowi Pracodawców;
- 2) Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. Ks. J. Popiełuszki”;
- 3) Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT;
- 4) Forum Związków Zawodowych;
- 5) Izbie Gospodarczej Gazownictwa;
- 6) Izbie Gospodarczej Hotelarstwa Polskiego;
- 7) Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy;
- 8) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 9) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 10) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”;
- 11) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 12) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej;

- 13) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych;
- 14) Ogólnopolskiej Izbie Gospodarczej Drogownictwa;
- 15) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 16) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Centrów Kształcenia Ustawicznego;
- 17) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 18) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Ośrodków Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego;
- 19) Polskiej Izbie Druku;
- 20) Polskiej Izbie Firm Szkoleniowych;
- 21) Polskiej Izbie Hotelarstwa;
- 22) Polskiej Izbie Książki;
- 23) Polskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej Budownictwa;
- 24) Polskiej Izbie Turystyki;
- 25) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 26) Polskiej Radzie Organizacji Młodzieżowych;
- 27) Polskiemu Stowarzyszeniu Hotelarstwa i Turystyki;
- 28) Polskiemu Zrzeszeniu Hoteli;
- 29) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 30) Pracodawcom RP;
- 31) Radzie ds. Szkolnictwa Artystycznego;
- 32) Radzie Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej;
- 33) Radzie Szkół Katolickich;
- 34) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu;
- 35) Stowarzyszeniu Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 36) Stowarzyszeniu Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego;
- 37) Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół Średnich;
- 38) Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Mechaników Polskich;
- 39) Stowarzyszeniu Technicznemu Odlewników Polskich;
- 40) Unii Metropolii Polskich;
- 41) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność – Oświata”;
- 42) Zarządowi Głównemu Polskiego Związku Niewidomych;
- 43) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Elektryków Polskich;
- 44) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Oświatowców Polskich;
- 45) Zarządowi Głównemu Towarzystwa Wiedzy Powszechnej;
- 46) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 47) Zarządowi Głównemu Związku Rzemiosła Polskiego;
- 48) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 49) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego „Budowlani”;
- 50) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
- 51) Związkowi Gmin Wiejskich RP;
- 52) Związkowi Miast Polskich;
- 53) Związkowi Powiatów Polskich;
- 54) Związkowi Województw RP.

W wymaganym terminie uwagi do projektu rozporządzenia zgłosiły następujące podmioty:

- Związek Rzemiosła Polskiego

Uwagi dotyczyły minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych typach szkół, w tym przeznaczonych na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne; nowej organizacji kształcenia tj. prowadzenia kształcenia w zakresie kwalifikacji (a nie w zakresie całego zawodu); wpływu podziału zawodów na kwalifikacje na zdawalność zewnętrznych egzaminów zawodowych; trybu opracowania nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach; warunków realizacji kształcenia w zawodach tzw. unikatowych oraz warunków realizacji kształcenia praktycznego.

Wyjaśniono, iż minimalny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych typach szkół, w tym przeznaczonych na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne, został określony w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Wymiar ten nie uległ zmianie, a w przypadku zawodów, które dotychczas były nauczane w 2-letniej zasadniczej szkole zawodowej, został zwiększony.

Poinformowano także, że zgodnie z nową klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego kształcenie w szkole będzie nadal prowadzone w zakresie zawodu – z tego względu również nowa podstawa programowa projektowana jest dla zawodów. Projektowane rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach uwzględnia jednak fakt, że w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego zostały wyodrębnione kwalifikacje, z których każda obejmuje określony zasób wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych. Kolejność kwalifikacji wyodrębnionych w poszczególnych zawodach, w których kształcenie realizowane jest w formach szkolnych, nie jest przypadkowa czy dowolna, bowiem została ona określona w projektowanym rozporządzeniu w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (kolejność: K1, K2, K3).

Odnosnie uwagi dotyczącej wpływu podziału zawodów na kwalifikacje na zdawalność zewnętrznych egzaminów zawodowych wyjaśniono, iż projektowana podstawa programowa kształcenia w zawodach sformułowana została w języku oczekiwanych efektów kształcenia, stanowiąc jednocześnie standard wymagań egzaminacyjnych. Oznacza to, że w kształceniu zawodowym, tak jak i w kształceniu ogólnym, nastąpi przeorientowanie kształcenia z oceny procesu nauczania na efekty kształcenia. Zwiększy się tym samym odpowiedzialność szkoły za organizację procesu kształcenia i jego skuteczność oraz za powiązanie oferty kształcenia zawodowego z potrzebami lokalnego rynku pracy, co ma znaleźć swoje odzwierciedlenie w programach nauczania opracowywanych czy modyfikowanych w szkołach. Ponadto, fakt potwierdzania poszczególnych kwalifikacji w trakcie nauki, przez uczniów, a nie tak jak dotychczas przez absolwentów, zdaniem projektodawców, przyczyni się do zwiększenia liczby uczniów przystępujących do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, m.in. poprzez precyzowanie przez nauczycieli wymagań w stosunku do uczniów i adekwatne do nich ustalanie kryteriów ocen szkolnych.

W odpowiedzi na uwagę dotyczącą trybu opracowania projektu nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach, poinformowano, iż projekt został

opracowany przez zespoły autorów, wyodrębnionych w drodze konkursu ekspertów z danych obszarów zawodowych, wywodzących się ze środowiska nauczycieli i osób związanych z systemem egzaminów zewnętrznych, pracodawców i szkół wyższych, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet III „Wysoka jakość systemu edukacji”, tytuł projektu „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego”. W pracach tych uczestniczyli ponadto z głosem wiążącym przedstawiciele ministrów właściwych dla zawodów. Kolejne wersje projektu były także recenzowane przez rzeczoznawców z listy MEN, przedstawicieli pracodawców oraz uczelni. W kolejnym etapie prac nad projektem realizowane były działania, których celem było ujednoczenie zapisów zawartych w projekcie, uwzględniono przy tym uwagi wniesione podczas uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych.

Odnosząc się do kwestii warunków realizacji kształcenia w tzw. zawodach unikatowych, poinformowano, iż odpowiednie zapisy w projekcie podstawy programowej kształcenia w zawodach uległy weryfikacji i uzupełnieniu – zgodnie z propozycjami Związku Rzemiosła Polskiego. Szczególna uwaga została zatem położona na porównywalność wyposażenia w zawodach o zbliżonym poziomie lub zakresie kształcenia, takich jak: krawiec, kaletnik i kuśnierz, fryzjer i technik usług fryzjerskich lub fotograf i fototechnik.

Podobnie, odpowiadając na uwagę dotyczącą warunków realizacji kształcenia praktycznego, wyjaśniono, iż pojęcie „kształcenie praktyczne” zostało w projekcie podstawy programowej kształcenia w zawodach zastosowane w znaczeniu szerokim i ma wskazywać wszystkie podmioty, w których uczniowie mogą nabywać, stosować i pogłębiać umiejętności właściwe dla nauczanego zawodu. Wykaz tych podmiotów w odniesieniu do poszczególnych zawodów został zweryfikowany i uzupełniony, w tym o pracodawców prowadzących działalność gospodarczą zaliczaną do rzemiosła.

- Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność

Uwaga dotyczyła ujednoczenia liczby godzin dla danej kwalifikacji tak, aby była ona jednakowa zarówno dla poziomu zasadniczej szkoły zawodowej jak i technikum. Uwaga została przyjęta.

- Związek Nauczycielstwa Polskiego

Uwagi miały charakter ogólny i dotyczyły różnych aspektów projektowanej regulacji: skomplikowanej struktury rozporządzenia, jego merytorycznej zawartości, sposobów realizacji kształcenia, w tym kształcenia praktycznego w zawodach. Poinformowano, iż treści nauczania w podstawie programowej kształcenia w zawodach określone zostały tak jak w podstawie programowej kształcenia ogólnego, tj. w języku efektów kształcenia. Tym samym w kształceniu zawodowym nastąpi przeorientowanie kształcenia z oceny procesu na jego efekty. Przewiduje się zatem, iż projektowana podstawa programowa kształcenia w zawodach wskazując oczekiwane efekty kształcenia wpłynie na poprawę jakości i efektywności kształcenia zawodowego, m.in. poprzez zbliżenie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy – lokalnego i regionalnego, podniesienie poziomu umiejętności kluczowych (korelowanie i integrowanie kształcenia zawodowego i ogólnego), położenie nacisku na kształcenie w kierunkach technicznych.

Wyjaśniono także, iż projektowana podstawa programowa kształcenia w zawodach ma ułatwić nauczycielom precyzowanie wymagań w stosunku do uczniów, a tym

samym ma przyczynić się do skuteczniejszego przygotowania ich do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie.

- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty

Uwagi dotyczyły sposobu podziału zawodów na kwalifikacje, ustalania minimalnego wymiaru godzin kształcenia zawodowego oraz zapewnienia drożności kształcenia w ramach systemu oświaty.

Wyjaśniono, iż zawody objęte nową podstawą programową kształcenia są wpisane do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego na wniosek ministrów właściwych dla tych zawodów. Ministrowie określają także, w jakich typach szkół ma być prowadzone kształcenie w danym zawodzie, decydują o liczbie kwalifikacji wyodrębnionych w ramach zawodów oraz o możliwości prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych w ich zakresie. Nowa klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego w pełni uwzględnia wszystkie wnioski ministrów właściwych dla zawodów – odpowiednio zostało to także odzwierciedlone w projektowanej podstawie programowej kształcenia w zawodach.

Odnosząc uwagi dotyczące zapewnienia drożności kształcenia, poinformowano, iż zgodnie z nową klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego nie przewiduje się sytuacji, aby dla jakiegokolwiek zawodu nie była zabezpieczona możliwość kształcenia dla osób dorosłych (dostępne formy to szkoła policealna i/lub kwalifikacyjny kurs zawodowy). W szczególności, absolwenci zasadniczych szkół zawodowych będą mogli nabywać kwalifikacje technika w drodze kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Poinformowano także, iż minimalny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych typach szkół, w tym przeznaczonych na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne, został określony w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Wymiar ten w stosunku do przepisów obowiązujących nie uległ zmianie.

- Stowarzyszenie Elektryków Polskich

Uwagi dotyczyły zakresu umiejętności, treści nauczania i godzinowego wymiaru kształcenia w zawodach z obszaru elektryczno-elektronicznego.

Wyjaśniono, iż zakres wiadomości i umiejętności dla zawodów z obszaru elektryczno-elektronicznego jest zgodny z opisami tych zawodów, sporządzonymi przez ministrów właściwych, które są zamieszczone w aktualnie obowiązujących podstawach programowych kształcenia w tych zawodach. Zmiana struktury projektowanej podstawy programowej kształcenia w zakresie dotyczącym poszczególnych zawodów, w tym przede wszystkim wyodrębnienie w każdym z zawodów kwalifikacji, spowodowała inny niż dotychczas poziom szczegółowości zapisów dotyczących oczekiwanych efektów kształcenia, nie oznacza jednak zmiany merytorycznego zakresu poszczególnych zawodów, tj. sylwetki absolwenta. Poinformowano także, iż minimalny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych typach szkół, w tym przeznaczonych na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne, został określony w przepisach o ramowych planach nauczania w szkołach publicznych. Wymiar ten nie uległ zmianie, a w przypadku zawodów, które dotychczas były nauczane w 2-letniej zasadniczej szkole zawodowej, został zwiększony.

Projekt został uzgodniony z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 26 października 2011 r.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Kształcenie w zawodach określonych w niniejszej podstawie programowej będzie finansowane według dotychczasowych zasad, tj. w ramach środków przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 39 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty nadanym ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206), zawody, w których kształci szkoła są ustalane przez dyrektora szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, po zasięgnięciu opinii powiatowej rady zatrudnienia i wojewódzkiej rady zatrudnienia co do zgodności z potrzebami rynku pracy. W przypadku szkół publicznych, wymiar godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe, przewidziany w odpowiednich załącznikach do rozporządzenia w sprawie ramowych planach nauczania dla szkół publicznych, nie uległ zmianie. Wskazane w podstawie programowej kształcenia w zawodach wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt ma, tak jak dotychczas, charakter zalecany.

Wdrożenie nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach wymaga przeszkolenia nauczycieli i dyrektorów szkół. Stosowne szkolenia są już prowadzone w ramach projektu systemowego „Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty) w latach 2010-2013.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy. Jednakże ocenia się, że, pośrednio, zmiany w podstawie programowej kształcenia w zawodach przyczynią się do uelastycznienia kształcenia zawodowego oraz większego dostosowania oferty edukacyjnej do wymagań rynku pracy i pracodawców.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki. Niemniej, zmiany w systemie szkolnictwa zawodowego, wprowadzone niniejszą regulacją, pozytywnie wpłyną na dostępność elastycznej i nowoczesnej oferty kształcenia zawodowego oraz na poprawę zdolności adaptacyjnych pracowników i osób poszukujących pracy.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Źródła finansowania

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.